

ДОСАДАШЊИ ДОМЕТИ ЛИНГВИСТИЧКЕ СЛАВИСТИКЕ У ПРОУЧАВАЊУ МИКОНИМА (НАЗИВА ГЉИВА)

ЈЕЛЕНА ЈАНКОВИЋ

Српска академија наука и уметности, Институт за српски језик, Београд, Србија,
republika_enanikolic11@yahoo.com

Апстракт У првом делу рада, служећи се синтетичком методом, дат је преглед досадашњих лингвистичких истраживања миконима (назива гљива) у словенским језицима, док је други део рада посвећен општим називима за гљиве кроз сагледавање досадашњих резултата у проучавању миконима српског језика и њихово повезивање са општим називима гљива у осталим словенским језицима. На основу доступних дијалектолошких извора, лексикографских и етимолошких података, разматрају се општи називи гљива у српским народним говорима: *гљива*, *печурка*, *зуба* и *бабушка*.

Кључне речи:

лингвистичка
славистика,
називи гљива,
гљива,
печурка,
зуба,
бабушка

PREVIOUS ACHIEVEMENTS OF LINGUISTIC SLAVIC STUDIES IN THE RESEARCH OF MUSHROOM NAMES

JELENA JANKOVIĆ

Serbian Academy of Sciences and Arts, Institute for the Serbian Language, Belgrade,
Serbia, enanikolic11@yahoo.com

Keywords: linguistic Slavic studies, names of mushrooms, *gljiva*, *pečurka*, *guba*, *babuška*

Abstract Taking a synthetic approach, the author of this paper presents an overview of previous linguistic research on mushroom names in Slavic languages. The second part of the paper is devoted to Serbian words for fungi in comparison with other names in Slavic languages. Based on the available dialectological sources, lexicographic and etymological data, the general names for fungi in Serbian vernaculars are considered: *gljiva*, *pečurka*, *guba*, and *babuška*.

1 Увод¹

Свака врста гљиве, попут биљке, има јединствено научно име у оквиру биномне номенклатуре, које представља комбинацију двају имена: име рода и име врсте. У сваком појединачном језику употребљавају се тзв. *миконими* односно стандардна и народна имена гљива. Термин се изводи од грч. $\mu\acute{\iota}\kappa\eta\varsigma$ 'гљива' и суфиксоида *-оним*, којим се иначе гради ономастичка терминологија, типа *фитоним*, *топоним*, *антропоним* и сл. У већем броју словенских језика се, такође, употребљава тај термин, којим се замењује двочлана конструкција *називи* односно *имена гљива* или *миконимска* односно *миколошка лексика*,² уп. хрв. *mikonimi, nazivi gljiva*, слн. *gobja imena*, бут. *имена на гъби*, пол. *mykonimi, nazwy grzybów, słownictwo mikologiczne*, чеш. слч. *jména, názvy hub*, рус. *миконимы, названия грибов, миконимическая лексика*, укр. *миконазви, назви грибів, мікологічні назви*, блр. *назвы грыбоў, мікалагічна лексіка*. Иако се гљиве данас сврставају у посебно царство живог света, наука која их проучава, микологија, дуго је била под окриљем ботанике. Из тог разлога гљиве су до почетка 21. века сматране припадницима биљног царства и у истраживањима та врста лексике се означавала као ботаничка.³

Са стручног, миколошког становишта, термин *гљива* односи се на све еукарнотске организме који припадају царству гљива (а ту између осталог припадају квасци и плесни односно буђ), међу којима се разликују више и ниже гљиве. *Више гљиве* или *макромицете*⁴ су гљиве које имају крупнија плодоносна

¹ Овај рад финансирало је Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије према Уговору број 451-03-68/2021-14/200174 који је склопљен са Институтом за српски језик САНУ.

² Соцкова (2015: 100) сматра да је термин *миконим* адекватан са лингвистичког становишта, међутим указује на неопходност разликовања термина *миколошка лексика* од термина *миконимска лексика*: „Понятие микологической лексики шире, чем понятие миконимической, а именно к микологической лексике относятся не только названия грибов, но и другие термины, касающиеся грибов и происходящих с ними процессов”.

³ У руској литератури се миконими и даље сврставају у ботаничку терминологију. О томе сведоче констатације: „Важной составной частью ботанической терминологии русского языка является микологическая лексика” (Сенк-Шеленгевич 2008: 57), „Ботаническую терминологию составляют не только фитонимы, или флоронимы (названия растений), но и миконимы (названия грибов). [...] Грибы изучает наука микология, которая считается разделом ботаники, поскольку ранее грибы относили к царству растений” (Соцкова 2015: 99).

⁴ Срп. *макромицете* (< енг. *macrofungi*, грч. $\mu\alpha\chi\rho\upsilon\varsigma$), уп. слн. *macrofungi* (Bezlej 1960), укр. *макромицети* (Jóźwikiewicz 2019), пол. *nazwy grzybów wielkoowocnikowych* (Jóźwikiewicz 2017, 2018), *nazwy grzybów makroskopijnych* (Jóźwikiewicz 2019), чеш. *názvoslovní vyšších hub* (Kotlaba 1956). „Grzyby makroskopijne [...] to nazwa odnosząca się do organizmów, których cechą charakterystyczną jest zauważalny gołym okiem owocnik” (Jóźwikiewicz 2019: 123).

тела, за разлику од *нижњих гљива* или *микромлицета*⁵ које су видљиве само под микроскопом. У досадашњим лингвистичким истраживањима, аутори се баве називима виших гљива и углавном не употребљавају тај термин (уп. са радовима: Jóźwikiewicz 2017, 2018, 2019 и др.).

Предмет рада представљају миконими словенских језика. Постављена су два циља у раду: први је преглед досадашњих лингвистичких истраживања тог лексичко-терминолошког поља у славистици (у разматрање нису узети етномиколошки⁶ и миколошки радови), док је други посвећен општим називима за гљиве кроз сагледавање досадашњих резултата у проучавању миконима српског језика и њихово повезивање са миконимима у осталим словенским језицима.

2 Преглед досадашњих лингвистичких истраживања миконима

Гљиве се истичу по изузетном броју у природи и непроцењивој улози коју имају у екосистему. У славистичкој лингвистици се њихов значај огледа у завидном броју научних достигнућа. У електронским репозиторијумима и библиографијама⁷ забележено је око 160 научних радова, монографија и докторских дисертација у којима се проучава миколошка лексика у словенским језицима. Нажалост, због ограниченог обима рада, неће бити сви поменути, већ ће се, служећи синтетичком методом, изнети преглед најзначајнијих лингвистичких истраживања и аутора.

Уколико се пође хронолошким редом, најстарији радови су из половине 20. века о чешким називима гљива у етимолошким радовима В. Махека (Machek 1944, 1945) и у раду чешког миколога Ф. Котлабе (Kotlaba 1956). Чешке и словачке микониме проучавала је М. Мајтанова (Majtánová 1968, 1969), која у свом опусу има око 30 радова, у временском распону од 1958. до 1988. год.⁸ У

⁵ Срп. *микромлицете* (< енг. *micromycetes* = microfungi, грч. μικρός), уп. пољ. *nazwy grzybów mikroskopijnych* (Jóźwikiewicz 2020: 78).

⁶ Етномикологија је научна дисциплина која је почела да се развија од шездесетих година 20. века и бави се проучавањем улоге гљива у фолклору и ритуалима.

⁷ Преглед литературе, која се односи на лингвистичка проучавања миконима руског језика, доноси Соцкова (2015), док Јужвијевич (Jóźwikiewicz 2017) прилаже списак извора неопходних за лингвистичка проучавања миконима.

⁸ Целокупна библиографија (Majtánová, Marie) дата је на линку: https://www.juls.savba.sk/ediela/slovenski_jazykovedci/ (приступљено 29.11.2021).

другој половини 20. века рађене су претежно лексичко-семантичке, творбене и етимолошке анализе миконима, о чему сведочи монографија Б. Бартњицке-Домбковске (Bartnicka-Dąbkowska 1964) о народним називима гљива пољског језика, потврђеним на основу посебног дијалектолошког упитника са 374 пунктова, затим монографија В.А. Меркулове (1967) о народним називима гљива руског језика и рад И.В. Сабадоша (1988) о миконимима у украјинском језику. Из те области одбраћене су исцрпне докторске дисертације о миконимима: у западнословенским језицима – Мајтановá 1970, руског језика – Уљяновна 1989, Senk-Szelągiewicz 2016, украјинског – Симоненко 1973, чешког – Karasová 2007 итд.

Највећи број радова посвећен је управо руским и украјинским називима, у којима се аутори најчешће баве номинацијом гљива (Н.А. Енгальчев, О. Сенк-Шеленгевич и Е.Б. Кайгородова), док су у мањем броју радова миконими посматрани са лингвосомиотичког (А.А. Пермякова, И.А. Подлюков) или дијахроног аспекта (Касьянова 2018а, 2018б, 2020). Руски народни називи су посебно привлачили пажњу лингвистима (В.Н. Марков, Николаев 2016), те су они проучавани у оквиру одређеног говора: архангељског (Е.А. Нефедова, Л.В. Ненашева и Е.С. Ненашев), псковског (Е.Б. Кузьмина), пермског (А.А. Пермякова), јарославског (Т.А. Бакуллина), тамбовског (С.В. Пискунова и О.В. Протапопова), елецког (Ю.Ю. Саввина) и вороњешког (О.В. Смирнова), или области: костромске (И.В. Лебедева, Е.Л. Березович и О.Д. Сурикова), московске (А.Ф. Иванова), ивановске (В.Г. Маслов), новгородске (М.В. Дмитриева), кировске (М. Бякова), владимировске (Р.С. Канунова) и смоленске (В.А. Королькова). Лингвогеографске анализе вршене су на појединачним миконимима, као што су: *шампиньон* (Т.В. Махрачева и С.В. Пискунова), *рыжик* (Р.И. Кудряшова и Т.Н. Колокољцева) и *опенок* (Т.И. Вендина), док је назив *(под)березовик* посматран са дијахроног аспекта (А.И. Балахонова). Украјинска дијалектолошка миколошка лексика проучавана је у западнопољским (Р.С. Омельковец), полеским (Куриленко 2006) и чернобиљским говорима (М. Ткачук). Дијалектолошки материјал послужио је одређеним ауторима приликом разматрања именована гљива, као што су *сыроежка* (А.С. Нечаева), *свинушка* (Р.В. Ширшаков), *мухомор* (Е.А. Жданова), *валуй* (М.В. Богачева, М.В. Боброва) и *дождевик* (М.В. Ясинская). Народне и регионалне називе пољског језика проучавали су: В. Bartnicka, Ј. Kuźmiuk и Е. Referowska Chodak.

У радовима о миконимима украјинског језика, најчешће се разматра однос између народних и стандардних назива гљива (А.О. Симоненко, Р. Јóźwikiewicz⁹). Конфронтативном анализом миконима украјинског, руског и пољског језика бавили су се: З.Б. Уљяновна, Н. Меркулов, О.В. Бузмакова, Р. Јóźwikiewicz и др.

Поједини аутори, као што су В.А. Меркулова (1965), Г.Ф. Шило, А.Г. Мазурек и Т.О. Черниш (2003) разматрали су са етимолошког аспекта микониме једног словенског језика, стављајући их у словенски контекст, док су у једном раду (А.И. Жышкевіч) белоруски и словенски миконими подвргнути лингвогеографској анализи.

Мањи је број ботаничких/миколошких речника: 1) Симоновић (1959), у којем су потврђени називи гљива за 56 родова из српско-хрватског и словеначког језика, 2) S. Šebek (*Slovník lidových názvů hub*, 1968), у којем је прикупљено 1100 чешких народних назива за 155 врсти печурака, 3) научно-популарно издање ботаничког и миколошког речника (Бугајев 2010), у којем су обрађени стандардни, народни и општи називи гљива у руском језику и 4) речник миконима пермских говора *Грибы Прикамья в народных названиях и описаниях: словарь диалектных названий грибов* (2012), који садржи 350 одредница. Неколико мањих речника објављено је у склопу монографија, као што је регистар миконима пољског језика (Bartnicka-Dąbkowska 1964: 80–130), речник миконима руског језика (Меркулова 1967: 191–202) и руско-пољски речник миконима (Senk-Szelągiewicz 2016: 157–169).

Називима гљива са јужнословенског простора посвећено је релативно мало радова: Ф. Безлај (Bezlej 1960) разматрао је словеначке микониме са етимолошког становишта, Н. Вајс (Vajs 2003) анализирао је називе гљива са западног дела јужнословенског подручја, на основу потврда у старим лексикографским изворима, Р. Матасовић (Matasović 2018) предложио је ново етимолошко тумачење миконима *вргаљ*, Г. Филипи (Filipi (2008) извршио је етимолошку анализу назива за 20 врста гљива на северу Истре у говорима Истроромана, док су се српским миконимима досад бавили: И. Хаџић (1995–

⁹ Библиографија П. Јужвикјевича налази се на линку: <https://www.ifs.uni.wroc.pl/pracownicy/37-jozwikiewicz-przemyslaw> (приступљено 30.11.2021).

1996, Hadžić 1995, 2000), М. Јуришић и Ј. Јанковић (2019, 2020, Јанковић 2021) А. Лома (2012).

3 Општи називи за гљиве

Стандардни општи називи за гљиве у готово свим словенским језицима прасловенског су порекла: слн. *goba*, буг. *гџба*, чеш. *houba*, слч. *huba* од псл. **goba* и пољ. *grzyb*, рус. *гриб*, укр. *гриб*, блр. *грыб* од псл. **gribъ*. Опште називе у појединачним словенским језицима разматрали су: А. Шчербакова о називу *гриб* (Шчербакова 1973), З.Б. Уљановна о општим називима *гриб*, *зуба* и *блица* (Уљановна 1989), Ј. Кужмјук о називу *grzyb* (Кузімиук 1993: 80), И. Хаџић о општим називима *гљива*, *печурка* и *зуба* (Hadžić 1995), В.М. Куриленко (2006) о полеским називима *гриб* и *зуба*, Н. Вајс о општим називима у старим лексикографским изворима (Vajs 2003), Г. Филипи о називу *гљива* (Filipi 2008: 441) и А. Лома о псл. називу **gribъ* (Loma 2012: 152–154).

На основу доступне дијалектолошке литературе и упитника (в. у раду Јуришић и Јанковић 2019), најчешћи и најфреквентнији општи назив у српским народним говорима је *печурка*, који се појављује у великом броју различитих фонолошких ликова и облика. На другом месту по учесталости је назив *гљива*, а затим следи *зуба*. Поред тих назива, са простора Црне Горе потврђени су називи: *бубина* – у говору Пиве и у околини Колашина и *капурица*, *кџлач*, *гљџба*, *фунги*, *шатор врџић*, *попџва кџпа*, *попадија*, *јада*, *бабушка* – у зетско-сјеничком дијалекту.

3.1 Општи назив *ГЉИВА*

Општи назив *гљива* ‘fungus’ у дескриптивним речницима српског језика (у сва три издања Вуковог *Српског рјечника* и у РСАНУ) има хиперонимски статус и односи се на све организме који припадају царству гљива (Јанковић 2021: 1100). Добро је потврђен у западним српским говорима, на територији Босне и Херцеговине и Хрватске, као и у појединим местима у западној Србији (село Љештанско код Бајине Баште и Ваљевска Подгорина), док је у источнијем подручју регистрован у појединим местима (нпр. у Доњој Мутници код Параћина и у селу Јелашница код Ниша). Облик *гљива* забележен је у говору Свинице (у Румунији), код Бољевца и у Тимоку, а у Пироту у значењу „врста

јестиве печурке која расте на дрвету” (Јуришић и Јанковић 2019: 434–435). Најстарију потврду из 15. века пружа RЈAZU (s.v. *gljiva* 1): *аще кто оудавит се нзедь гливь много* (V. Jagić, 1878: Sredovječni liekovi, gatanja i vračanja. *Starine* 10, 110¹⁰), док је у старијим лексикографским изворима регистрован од 17. в., код Микаље (*gljiva* ‘fungus, boletus’), Дела Беле (‘id.’), Белостенца (*gljiva*¹¹ ‘fungus’), Стулића (*gljiva* ‘id.’) и Волтића (*gljiva* ‘pecsurka, fongo, Schwamm’). Н. Вајс додаје још и потврде код Хабделића (*gljiva* ‘fungus’), Витезовића (*gljiva* ‘id.’) и Јамбрешића (*gljiva* ‘id.’) (Вајс 2003: 386, 385, 387).

Формалне и семантичке паралеле су присутне готово у свим словенским језицима: буг. дијал. *глива* ‘врста јестиве гљиве’, *гливе* ‘гљиве на дрвећу’, слн. *gljiva* ‘гљива’, дијал. ‘гљива на дрвећу’, пољ. дијал. *gljiva* ‘гљива на дрвету, Polyporus’, чеш. (дијал.) *hlíva* ‘врста гљиве, Pleurotus ostreatus’, слч. *hlíva* ‘id.’,¹² длуж. *glivka* ‘смола или лепак (на стаблу вишње или шљиве)’, струс. *глива* ‘слуз, глина’, рус. дијал. *глива* ‘врста крушке’, укр. *глива* ‘id.’, ‘врста гљиве (на дрвећу)’, ‘Psalliotia campestriis’, блр. дијал. *глива* ‘шљива са великим плодовима’, *глива* ‘врста крушке’ (ЭССЯ 6: 129–130 s.v. **gljiva*; SP 7: 112–113 s.v. **gljiva*) и представљају континуанте етимолошког гнезда псл. именице **gljiva* f. ‘гљива’ (Derksen 165 s.v. **gljiva*; Bezlaž 1: 148; Snoj 175; Gluhak 233; ERHJ 277; Вањkowski 1: 432; Аникин 10: 296–298), коју В. Махек (Machek 168) тумачи као девербатив, од **glivēti*, а П. Скок (Skok 1: 570a s.v. *glina*) као старо придевско поименичење (слично и Slawski 1: 285 s.v. *glivieć*, Bartnicka-Dąbkowska 1964: 26), са суфиксом *-цо* од псл. **gljъbъ*.¹³ Облик *глива*, према Скоку l.c., секундаран је, од првобитног *gl-*, као што је и *gn-* > *gnj-* (у *гној* > *гњој*, Skok 1: 579b s.v. *gnjiti*) или *sl-* > *slj* (у *слива* > *шљива*, Skok 3: 405a s.v. *šljiva*). Ослањајући се на паралеле у балтским језицима у којима означава слуз (лит. *glėivos* pl. ‘слузи’, лет. *glīve* ‘зелена слуз на води’ > бсл. **glēlīva*?, Derksen l.c.),¹⁴ реконструирне се не. корен **gleiH-* ‘мазати, лепити’ (LIV 190; Snoj l.c.; Karasová 2007: 24–25; Бугаёв 2010: 597), од којег се тумачи и реч *глина* (хрв.

¹⁰

[https://dizbi.hazu.hr/a/?pr=iii&v.a&cid=176954&tify={\"pages\":\[114\],\"panX\":0.576,\"panY\":1.052,\"view\": \"thumb nails\", \"zoom\":0.848}](https://dizbi.hazu.hr/a/?pr=iii&v.a&cid=176954&tify={\) (приступљено 19.12.2021).

¹¹ П. Будмани (у RЈAZU s.v. *gljiva* 1) изнео је запажање да Белостенец не разликује *љ* од *л*.

¹² Назив *hlíva* се у словачким говорима појављује у разним варијантама: *líva*, *hlivka*, *hlivec*, *hlivák*, *gljiva* (Majtánová 1969: 310).

¹³ И. Хашић (1995–1996: 97, 1995: 8) повезује са придевом *гљиво*, *гљива*, јер је могуће да је *глива* у прасловенском периоду означавала красту, болесну зраслину, грбу.

¹⁴ Фасмер 1: 412 и ERHJ 277 наводе и грчко γλοιός ‘лепљива материја, смола’, в. Henry George Liddell, Robert Scott, *A Greek-English Lexicon*. Приступљено 16.11.2021.

https://www.perseus.tufts.edu/hopper/text?doc=Perseus%3Atext%3A1999.04.0057%3AA1phabetic+letter%3D*%3Aentry+group%3D20%3Aentry%3Dgloio%2Fs (приступљено 19.12.2021). Детаљније в. Аникин 10: 297.

дијал. *gléj* ‘врста глине’, рус. дијал. *глей*, пољ. *glej*, ERHJ l.c.; БЕР 1: 249 s.v. *глівам, гліна*).

3.2 Општи назив *печурка*

Полисемантичка природа лексеме *печурка* огледа се у различитим дефиницијама у дескриптивним речницима српског језика (Јанковић 2021: 1100). Као општи назив потврђен је за разне врсте (виших) гљива у РСАНУ и РСЈ и за јестиве гљиве код Вука (у првом издању из 1818) и Московљевића. Најчешће се тим називом идентификује (шумска, не гајена) врста печурке *Agaricus campestris* L. (Вук 1898; РМС; РСЈ; РСАНУ), затим се именују разне врсте (јестивих) гљива из те породице (РМС; РСАНУ), као и целокупна породица гљива *Agaricaceae* (РМС; РСЈ). Као општи назив потврђен је у RJAZU (s.v. *pečurka*) од 16. века код М. Ветранића и у бројним старим речницима: ‘fungus, boletus’ (Капић, Микаља, Дела Бела, Белостенец, Јамбрешић, Стулић, Волтић). Облик *печурва* ‘fungus’ забележен је код Вранчића и у ретким потврдама из 16, 18. и 19. века. Дијалекатски материјал показује да је општи назив *печурка*, географски посматрано, присутан на целом простору Србије. Облик *пешурка* уобичајен је у говорима на југу Србије (Врање са широм околином, Горња Пчшња), али и северније, у околини Ниша и Алексиначком Поморављу, као и у говору Свинице у Румунији, у Новом Пазару и Потпећу код Фоче. Облик са метатезом *чешурка*¹⁵ присутан је на простору Црне Горе: Ржани До, Трешњево, Чево (Цетиње), Броћанац (Никшић), Кисјелица – Братоножићи (Подгорица), Лпјева Ријека – Васојевићи (Подгорица), Цупе, Бјелице (Јуришић и Јанковић 2019: 431–434).

Миконим је посведочен у скоро свим словенским језицима и углавном се односи на врсту гљиве *Agaricus campestris* L.: буг. *печурка* f. ‘*Agaricus campestris*’, дијал. ‘*Boletus edulis*’, ‘гљива’, ‘врста гљиве која се не једе’, дијал. *пешурка* ‘*Agaricus campestris*’, ‘*Boletus edulis*’, дијал. *пешурка* ‘гљива’, дијал. *пешуркѝ* pl. ‘јестиве гљиве’, дијал. *пешурка*, *пешурка*, *пешуркуки* (БЕР 5: 215–216), слн. *pečurka*, *pečurica* f. ‘*Boletus lactifluus* [= *Suillus granulatus*]’ (Bezljaj 3: 19–20), рус. *пешурка* ‘*Agaricus campestris*’ (Фасмер 3: 256), укр. *пешуріця* ‘*Agaricus campestris*’, дијал. *пешуріця*, *пешурічка*, *пешуріця* ‘id.’ (ЕСУМ 4: 364), блр. дијал. *пешуріца*, *пешуріца*, *пешуріца*, *пешуріца*, *пешуріца*,

¹⁵ Није потврђен у RJAZU.

пичурка, пичурџа 'id.' (ЭСБМ 9: 114–115), пољ. *pieczarka* 'id.' 18. в., дијал. *piekara, piekarka* (Borys 427; Bartnicka-Dąbkowska 1964: 63–65), чеш. *pečárka, pecarka, pečírka, pekárka* 'id.', слч. *pičurka, pencurák* (Machek 441; Majtánová 1969: 246–247). Порекло тих назива није јасно. Досад је предложено више етимолошких тумачења, најчешће се полази од псл. глагола **pekti* 'пећи' који води од индоевропског корена **pekʷ-* (Miklosich 235 s.v. *pek-* II; Фасмер l.c.; Skok 2: 628b s.v. *pečí*; Borys l.c.; Bartnicka-Dąbkowska 1964: 64; Меркулова 1965: 95–96; Majtánová 1969: 247; Сабадош 1988; Kuźmiuk 1993: 82; Бугајев 2010: 630; Senk-Szelągiewicz 2016: 14). Према Т.О. Черниш (2003: 121–129), нејотована основа **pek-* посведочена је само у пољ. дијал. *piekara, piekarka* и чеш. дијал. *pekárka*, док јотована основа **peč-* варира са елементима *-er-/-ar-* у западно и источнословенским језицима, осим у белоруском, затим *-ur-* у словачком и јужно и источнословенским језицима и *-ír-* у једној чешкој потврди, као резултат дужења првобитног *-ur-*. Суфикс *-ica* јавља се у украјинском, суф. *-ька* у западно и јужнословенским језицима, док руски и белоруски миконими потврђени су са оба суфикса. Семантика се објашњава тиме што се та врста гљиве радо конзумира у печеном облику. Према другом тумачењу, ти називи се доводе у везу са називима за пећину: пољ. *pieczara*, укр. *печера*, струс. *печера*, рус. *пещера* (из цсл.), дијал. *печџа*, блр. *пичџа, пичџа*, буг. *пещера*, срп. *пештера, пешина*, цсл. *пещера* < **pektь* (А. Преображенский, А. Brückner, а за њим Wańkowski 2: 547; Меркулова 1967: 171; Ульяновна 1989: 12; Senk-Szelągiewicz 2016: 15). В. Махек (Machek 1944) се у почетку слаже са Миклошичем, иако указује на нејасну функцију суфикса (Machek 1944), у речнику (Machek 441) пак помишља на могућност преношења назива са укр. дијал. *печџа туџова*, на основу црвенкасте боје на доњем делу клобука (Machek 441). Облици с метатезом, срп. дијал. *чџурка*, буг. *чџурка* '*Agaricus campestris*' (БЕР 5: 215), укр. дијал. *чепџица* 'id.' (ЕСУМ 6: 296), рум. *ciuperă* 'гљива', мађ. *cseperke, csöröcke* и алб. *kepurdhë* '(јестива, отровна) гљива; општи назив за биљке које се размножавају спорама' (Skok l.c.), припадају полеско-карпато-јужнословенској изоглоси, коју А.П. Непокупный (*Балто-севернославянские языковые связи*, 1976: 37) повезује са источнобалтско-грчком метатезом у корену **pekʷ-* > **kerʷ-* (о томе детаљније в. Черниш 2003: 126–128).

3.3 Општи назив *губа*

Општи назив *губа* ‘fungus, agaricum’ посведочен је од 15. века у RЈAZU (s.v. *guba*): *отъ овце оукради белоу воуноу и дрвеноу гоубоу те мажн* (V. Jagić, 1878: Sredovječni liekovi, gatanja i vraćanja. *Starine* 10, 124¹⁶) и од 18. в. у старим речницима: Белостенчевом (‘fungus, clavus, patella’), Јамбрешпићевом (*guba na drveni* ‘fungus’) и Стулићевом (‘fungus arborum’). Као општи назив *губа* забележен је на простору југоисточне Србије (Црна Трава, Власе код Врања, Доњи Душник код Гаџиног Хана), међутим најчешће се употребљава код именовања великих и отровних печурака (Гријебине, оп. Сјеница, Пљачковица, оп. Врање и Доњи Душник, оп. Гаџин Хан, село Палојце у Јабланичком округу, Крива Феја у Пчињском округу). Потврђен је акценатски лик *губа* у једном зетско-сјеничком пункту на простору Црне Горе (Парци, Ријека Црнојевића – Цетиње) и у два херцеговачко-крајишка пункта у околини Требиња (Главска и Тодорићи). Облик *губина* регистрован је у околини Мостара (Приграђани), а форма *гоба* у Вратарници код Зајечара (Јуришић и Јанковић 2019: 435). У дескриптивним и појединим дијалекатским речницима (РСАНУ; РМС; РСЈ; в. Јанковић 2021: 1101–1102; Хаџић 1995–1996: 97), миконим *губа* употребљава се за одређене врсте гљива на дрвећу (*Fomes fomentarius* (L.) Fr., *Pbellinus igniarius* (L.) Quél.), које просушене служе за кресање ватре.

Присутне су скоро све словенске паралеле (осим у лужичкосрпском): буг. *губа* f. ‘гљива; гљива на дрвету’, дијал. *губа, гоба, габa* ‘гљива; отровна гљива’, мак. дијал. *губа* ‘гљива’, *гъмба, букува гъмба* ‘гљива на дрвету’, слн. *goba* ‘гљива’ 16. в., ‘труд (за кресање)’, стпољ. *geba* ‘*Tuber aestivum*’, дијал. *krowia geba* ‘*Hudnum imbricatum*’,¹⁷ чеш. књиж. *bouba* ‘гљива’, дијал. *huba, bouba* ‘id.’, слч. (дијал.) *huba* ‘id.’,¹⁸ струс. *гоуба* ‘гљива’ од 15. в., ‘гљива на дрвету’, рус. *губá* ‘id.’, дијал. *губа, губá* ‘гљива’, укр. дијал. *губи* pl. ‘гљиве’, блр. *губа* ‘гљива’ од 16. в., ‘гљива на дрвету’ (ЭССЯ 7: 78–77 s.v. **guba*; SP 8: 159–161 s.v. **guba*; Аникин 12: 179–182 s.v. *губá* I; Derksen 182). Према општеприхваћеној етимологији, ти називи тумаче се од псл. именице **goba* ‘мекана отекина, израслина на телу или биљци’, ‘гљива

¹⁶

[https://dizbi.hazu.hr/a/?pr=iiif.v.a&id=176954&tify={"pages":\[128\],"panX":0.598,"panY":0.984,"view":{"thumb_nails"},"zoom":0.782}](https://dizbi.hazu.hr/a/?pr=iiif.v.a&id=176954&tify={) (приступљено 19.12.2021).

¹⁷ Пољ. *huba* као општи назив за нејестиве гљиве (Bartnicka-Dąbkowska 1964: 27–28) преузет је или из укр. (Ślawski 1: 431) или из стчеш. (Boryś 195, Wańkowski 1: 532; о бохемизму *hub(ke)* у пољском в. Chlebicki 2010).

¹⁸ Слч. *huba* у народним говорима користи се за нејестиве гљиве (Majánová 1968: 150).

(првобитно на дрвету)' (> 'усна') и повезује се са не. паралелама: лит. *gūmbas* 'избочина', лет. *gūmba* 'израслина' (> бсл. **gumb-*, Slawski 1: 265; SP l.c.; Аникин l.c.), стисл. *кумпр*, норв. *кумр* 'кврга', стперс. *gumbad* 'избочина', пашт. *γumba* 'кврга' (SP l.c.; Аникин l.c.; Skok 1: 628 s.v. *guba*; БЕР 1: 297–298; Bezljaj 1: 154; Snoj 206; Gluhak 252; ERHJ 307; Фасмер 1: 468–469; Черных 1: 225; ЕСУМ 1: 610; Slawski 1: 265, 271–272; Machek 1944; Schuster-Šewc 355; Меркулова 1965: 95, 1967: 166–168; Уљьяновна 1989: 9; Кузімиук 1993: 84; Карасова 2007: 29–30; Бугаев 2010: 597, 605; Senk-Szelagiewicz 2016: 13–14; Касьянова 2018б). Дубље порекло је спорно. Предложено је неколико различитих етимологија: 1) Н. Pedersen, а затим Е. Verneker, Ј. Otrębski, А. Преображенский, в. и Machek 179; Holub–Korečny 129–130; Фасмер l.c.; ЭССЯ l.c. и ЕСУМ l.c., доводе у везу са свнем. *swamb*, нем. *Schwamm* 'сунђер', грч. σπόγγος, σφόγγος¹⁹ 'сунђер', лат. *fungus* 'сунђер, гљива',²⁰ арм. *սոնկ*, *սոնկ*, на основу чега се реконструише не. **sg^hhombā*, са метатезом *-sp/b- > -g-* (поједини сматрају такво тумачење проблематично са фонетске стране, SP l.c.; Derksen l.c.; Аникин l.c.; ERHJ l.c.), 2) А. Brückner, а затим F. Slawski, в. SP l.c.; Черных l.c.; Snoj l.c.; Boryś 157–158, реконструишу не. **gheub(h)-* 'савијати се', са секундарном назализацијом (детаљније о томе в. Аникин l.c.; Karasová 2007 l.c.).

3.4 Општи назив *бабушка*

Општи назив *бабушка* посведочен је на подручју зетско-сјеничког дијалекта: *бабушка* у пунктовима Анцелате (Васојевићи) – Беране и у Васојевићима у двома дијалекатским речницима: *бабушка* f. 'печурка': *Народ је овдга љета добро зарџдио на бабушке. Овце млдго вdle бабушке* (Стијовић 134; в. фус. 23 у раду Јуришић и Јанковић 2019: 436) и *бабушка* f. 'печурка': *Ојдоше овце за бабушком уз шуму* (Боричић Тиврански 28). Миконим је потврђен још и у РСАНУ: *бабушка* f. 'врста гљиве': *Да би краве водиле, даје им се трава „воловодац“, као и врста „бабушке“ (гљиве), која расте у трулини дрвета ... а зове се „царица“* (С. Раичевић, *Гласник Етнографског музеја* 6, 67) и РМС, са потврдом из Симоновићевог речника (1959) у значењу 'врста гљиве, *Phallus impudicus*'. Са идентификацијом *Lycoperdon bovista*,

¹⁹ Henry George Liddell, Robert Scott: *A Greek-English Lexicon*.

https://www.perseus.tufts.edu/hopper/text?doc=Perseus%3Atext%3A1999.04.0057%3Aalphabetic+letter%3D*s111%3Aentry+group%3D61%3Aentry%3Dspo%2Fggos (приступљено 16.11.2021).

²⁰ Charlton T. Lewis, Charles Short: *A Latin Dictionary*.

<http://www.perseus.tufts.edu/hopper/text?doc=Perseus%3Atext%3A1999.04.0059%3Aalphabetic+letter%3DF%3Aentry+group%3D33%3Aentry%3Dfungus> (приступљено 17.11.2021).

регистровани су називи *бабушка* и *бабушина* у Ускоцима у ЦГ (М. Станић, 1990: *Ускочки речник*, 16), док је *бабушина* у значењу 'врста гљиве, расте по дрвећу и влажном земљишту':²¹ *Одоше ми брави низ гору, траже бабушину* Проиђење (М. Вујичић, 1995: *Рјечник говора Проиђења (код Мојковца)*, 17). У ЕРСЈ (38 s.v. *бабушка*²) претпоставља се домаће порекло и тумачи се од редуликованог глаголског корена **bux-*, уз варирање вокала редуликације, **bъ-/ba-bux-*, са суф. *-ка*. У прилог реконструкције **babux-* говори паралелизам у лит. називу *bobūsis* за гљиву смрчак, иако Аникин (2: 41 s.v. *бабу̀ха*) сматра да је такав покушај неприхватљив. Подвлачи се у ЕРСЈ, међутим, предност облика **bъ-/ba-bux-* у односу на *bab-ux-*, због проблематичности псл. глаголског корена **bab-* 'надимати се', и поред рус. *обáбок* 'врста печурке'. У ОС (1998: 5–6 s.v. *бабушка*) миконим се повезује са формалним варијантама са кореном на *bi-* (можда од *bъ*) и *bo-* (са алтернацијом *o/a* или наслањањем на реч *боба*), које означавају неку израслину (*бабушка* f. 'округла израслина на листу, дрвету, животињском телу' Банија, *бубу̀шка* 'крста, бубу̀лица' Свиница, *бубушка* 'округла израслина на листу' Рашка, 'чворуга' Банат) или предмете округлог изгледа (*бабушкас* adj. 'који је округласте главе и образа' Ускоци, *бобошка* f. 'шишпарка' Шумадија, *бобџика* 'жир' Загарац). Аникин I.c. изводи рус. *бабу̀ха*, *бабушка* 'богиње, оспнице' од основе **bab-/*bob-* и доводи у везу са срп.-хрв. *бобинка* 'id.'. Од псл. **baba* и од основе **bab*²² изводе се бројни словенски миконими (о персонификацији миконима в. Bezlaј 1960: 105): пољ. *babka* 'врста јестивих гљива',²³ рус. *ба́бка* '*Boletus edulis*', стукр. *ба́бка* '*Boletus scaber*', укр. *ба́бка* 'id.; *Agaricus procerus* [= *Macrolepota procera*]' (< псл. **babъka* од **baba*, SP 1: 171; ЭССЯ 1: 116; Аникин 2: 36 s.v. *ба́бка* III; Senk-Szelągiewicz 2016: 16), слн. *bábica* '*Boletus edulis*' (< псл. **babica* од **baba*, SP 1: 170, ЭССЯ 1: 109), рус. дијал. *бабу́р* '*Helvella esculenta*' (< псл. **baburъ* од **bab-*, ЭССЯ 1: 114; Аникин 2: 40; Меркулова 1967: 180; Senk-Szelągiewicz 2016: 16) и пољ. дијал. *obabka* '*Boletus scaber*', струс. *обабокъ* m. 'id.; крупна јестива гљива', рус. дијал. *обáбка*, *абáбка* '*Boletus scaber*', *обáбок* m. општи назив за гљиве, '*Boletus scaber*, *Leccinum*, *Suillus granulatus*', укр. (дијал.) *обáбок*

²¹ Дато значење захтева напомену. Одређена врста гљиве може да расте или на дрвећу или на земљишту, досад нису регистроване врсте које би успевале и на једној и на другој подлози истовремено. Управо због те дефиниције, можемо претпоставити да се ради о општем називу за гљиве. Уколико је у питању одређена врста, онда засигурно то не би била ни *Phallus impudicus*, ни *Lycoperdon bovista*, јер се те врсте не развијају на дрвећу.

²² Не искључује се могућност контаминације псл. **baba* и основе **bab-*, као и са **bob-*, **bъb-*, **pap-*, **pъp-* у (експресивним) називима испупчених, дебелих, округлих и/или малих предмета (Аникин 2: 24 s.v. *баба* II; Поповић 1951–1952: 167–168).

²³ Ј. Кузмјук (Кузмјук 1993: 81) изнео је претпоставку да је пољски назив добијен по томе што се гљива брзо развија, стари, постаје мекана.

‘*Boletus scaber*’, брлр. *абáбок* ‘id.’, дијал. *абáбак* ‘id.’; *Lecinum*’ (< псл. **obbabьka*, **obbabьkь* од **obbaba*, ЭССЯ 26: 93; Аникин 1: 62; в. јопш Меркулова 1967: 176–177; Бугајев 2010: 615–616; Senk-Szelągiewicz 2016: 18; Николаев 2016: 153–154, 156; Касьянова 2018б: 86).

4 Закључак

Сагледавајући досадашње научне резултате у области лингвистичке славистике, намеће се закључак да су миконими српског језика недовољно истражени. Иако се српска традиционална култура сматра микофобном, приликом истраживања миконима показало се да су они добро заступљени у српским лексикографским и дијалектолошким изворима, што сведочи о постојању традиције у препознавању гљива и коришћењу њихових стандардних и народних назива. Овим радом даје се скроман допринос у осветљавању места и значаја српских опшћтих назива за гљиве међу словенским језицима.

Извори

- В. БОРИЧИЋ ТИВРАНСКИ, 2002: *Рјечник васојевићког говора*. Београд: Просвета.
 Вук С. КАРАЏИЋ, 1966: *Српски рјечник (1818)*. Сабрана дела Вука Караџића, књига друга. Београд: Просвета.
 Вук С. КАРАЏИЋ, 1935⁴: *Српски рјечник*. Београд: Штампарија Краљевине Југославије.
Речник српскохрватског књижевног језика 1–6 [РМС], 1967–1976. Нови Сад – Загреб: Матица српска–Матица хрватска.
Речник српскохрватског књижевног и народног језика 1–21 [РСАНУ], 1959–2019. Београд: Српска академија наука и уметности, Институт за српски језик САНУ.
Речник српског језика [РСЈ], 2007. Нови Сад: Матица српска.
Рјечник хрватског или српског језика I–XXIII [RЈAZU], 1880–1976. Zagreb: Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti.
 Рада СТИЈОВИЋ, 1990: Из лексике Васојевића. *Српски дијалектолошки зборник* 36, 121–380.

Литература

- Александр Е. АНИКИН, 2007–2019: *Русский этимологический словарь* 1–13. Москва: Знак.
 Andrzej BAŃKOWSKI, 2000: *Etymologiczny słownik języka polskiego I–III*. Warszawa: PWN.
 Barbara BARTNICKA-DAWKOWSKA, 1964: *Polskie ludowe nazwy grzybów*. Prace językoznawcze PAN, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław, Warszawa, Kraków.
 France BEZLAJ, 1960: Slovenska imena gob. *Jezyk in slovstvo* 6/3, 104–107.
 Wiesław BORYŚ, 2005: *Słownik etymologiczny języka polskiego*. Kraków: Wydawnictwo literackie.
 Игорь В. БУГАЈЕВ, 2010: *Научные и народные названия растений и грибов*. Томск: ТМЛ-Пресс.
Български этимологичен речник 1–8 [БЕР], 1971–2017. София: Издательството на Българската академия на науките.

- Nada VAJS, 2003: *Hrvatska povijesna fitonimija*. Zagreb: Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje. 384–406.
- Alemko GLUHAK, 1993: *Hrvatski etimološki rječnik*. Zagreb: Biblioteka Vocabula.
- Етимологічний словник української мови I–VI [ЕСУМ], 1982–2012. Київ: Наукова думка.
- Etimološki rječnik hrvatskoga jezika 1* [ERHJ], 2016. Ur. Ranko Matasović. Zagreb: Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje.
- Јелена ЈАНКОВИЋ, 2021: Миколошка лексика српског језика – од лингвистичког истраживања до речника. *Лексикографија и лексикологија у светлу актуелних проблема*. Ур. Стана Ристић, Ивана Лазић Коњић, Ненад Ивановић. Београд: Институт за српски језик САНУ. 1097–1118.
- Јелена ЈАНКОВИЋ, Марина ЈУРИШИЋ, 2020: Нацрт упитника за прикупљање миколошке лексике. *На темелима народних говора. Зборник радова посвећен проф. др Јордану Марковић поводом одласка у пензију*. Ур. Татјана Трајковић, Надежда Јовић. Ниш: Филозофски факултет Универзитета у Нишу. 255–267.
- Марина ЈУРИШИЋ, Јелена ЈАНКОВИЋ, 2019: Називи за печурку у српским народним говорима. *Наш језик* 50/2, 429–439.
- Przemysław JÓŹWIKIEWICZ, 2017: Z problematyki nazewnictwa grzybów wielkoowocnikowych w języku ukraińskim i polskim — przegląd źródeł. *Slavica Wratislaviensia* CLXV, 169–178.
- Przemysław JÓŹWIKIEWICZ, 2018: Ентолома ніфюнде czy веселка звичайна? – łacina i greka jako źródło ukraińskich nazw grzybów wielkoowocnikowych. *Teka Komisji Polsko-Ukraińskich Związków Kulturowych PAN* XIII, 175–190.
- Przemysław JÓŹWIKIEWICZ, 2019: O pewnych procesach słowotwórczych w obrębie ukraińskich oficjalnych nazw grzybów makroskopijnych. *Studia Ukrainica Posnanensia* VII/1, 123–131.
- Przemysław JÓŹWIKIEWICZ, 2020: Zapożyczenia w ukraińskiej terminologii mykologicznej. *Slavica Wratislaviensia* CLXXI, 77–89.
- Вера М. КАСЬЯНОВА, 2018а: Названия съедобных грибов в памятниках XVII–XVIII вв. *Русский язык: история, диалекты, современность* 17. Ред. Л.Ф. Копосов. Москва: МГОУ. Кафедра истории русского языка и общего языкознания. 125–131.
- Вера М. КАСЬЯНОВА, 2018б: Названия грибов в русском языке: от обобщения к конкретизации. *Лингвокультурологические исследования развития русского языка в условиях полиэтнической среды: опыт и перспективы* 2. Ред. Е.А. Горобец, О.Ф. Жолобова, М.О. Новак. Казань: Изд-во Казан.ун-та. 85–88.
- Вера М. КАСЬЯНОВА, 2020: Названия несъедобных грибов в русском языке. *Русский язык: история, диалекты, современность* XIX. Сборник научных статей, посвященный 80-летию юбилею профессора Л.Ф. Копосова. Москва. 43–49.
- František KOTLABA, 1956: Návrh na vypracování závazného českého názvosloví vyšších hub. *Česká Mikologie* 10/2, 97–99.
- Володимир М. КУРИЛЕНКО, 2006: Гриби – губи: полісемія чи омонімія? (на матеріалі лексики поліських говорів). *Записки з українського мовознавства* 16, 219–223.
- Jerzy KUŹMIUK, 1993: Etymologia nazw grzybów znanych na Białostocczyźnie. *Białostoczczyzna* 8/2(30), 79–85.
- Lexikon der indogermanischen Verben. Die Wurzeln und ihre Primärstambildungen* [LIV], unter Leitung von Rix, Wiesbaden, 2001.
- Aleksandar LOMA, 2012: Archaism vs Innovation, Composition vs. Derivation : A contribution to the study of territorial variation and chronological segmentation within the Proto-Slavic vocabulary. *Praslonska dialektizacija v luči etimoloških raziskav : ob stoletni obletnici rojstva akademika Franceta Bežljaja*. Ur. M. Furlan, A. Šivic-Dular. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU. 151–161.
- Marie MAJTÁNOVÁ, 1968: O slovenských řudových názvoch húb. *Kultúra slova* 2, 149–151.
- Marie MAJTÁNOVÁ, 1969: Zo slovenských řudových názvoch húb. *Kultúra slova* 3, 22–24, 55–57, 84–85, 114–115, 169–170, 212–214, 246–247, 269–270, 310–311, 347–350.
- Marie MAJTÁNOVÁ, 1970: K problematice lexikálních vztahů v západoslovanských jazycích (Lidové názvy hub). Kandidátská dizertace. Bratislava.
- Václav MASNEK, 1944: Staročeská jména hub v Kletově Glossáři. *Naše řeč* 28/6, 117–130.
- Václav MASNEK, 1945: Jména hub. *Naše řeč* 29/9–10, 213–214.
- Václav MASNEK, 1968: *Etymologický slovník jazyka českého*. Praha: Academia.

- Ranko MATASOVIĆ, 2018: Etimologija hrvatske riječi *vrganj* i još nekih mikonima u hrvatskome. *Filologija* 71, 115–121.
- Валентина А. МЕРКУЛОВА, 1965: Об относительной хронологии славянских названий грибов. *Этимология*. Москва. 88–100.
- Валентина А. МЕРКУЛОВА, 1967: *Очерки по русской народной номенклатуре растений. Травы. Грибы. Ягоды*. Москва.
- Franz MIKLOSICH, 1886: *Etymologisches Wörterbuch der slavischen Sprachen*. Wien: Wilhelm Braumüller.
- Геннадий А. НИКОЛАЕВ, 2016: Из наблюдений над названиями грибов в русских говорах. *Старый дзів* 8, 151–157.
- Оглядна свеска [ОС], 1998. Београд: Института за српски језик САНУ.
- Иван ПОПОВИЋ, 1951–1952: О словенским коренима **bob-* и **rop-* и неким њиховим дериватима. *Јужнословенски филолог* 19, 159–171.
- Иван В. САБАДОШ, 1988: Як зваться гриби?. *Культура слова* 34, 39–41. Приступљено 27.4.2021: <http://kulturamovy.univ.kiev.ua/КМ/pdfs/Magazine34-10.pdf>
- Ольга СЕНК-ШЕЛЕНГЕВИЧ, 2008: Наименований грибов в русском языке по их внешнем признаку. *Русский язык за рубежом* 3, 57–63.
- Olga SENK-SZELĄGIEWICZ, 2016: *Структурно-семантическая организация и функционирование номинаций грибов в русском языке*. Poznań: Wydżiał Neofilologii UAM.
- Людмила О. СИМОНЕНКО, 1973: *Мікологічна лексика української мови*. Днс., Київ.
- Драгутин СИМОНОВИЋ, 1959: *Ботанички речник имена биљака*. Београд: Научно дело.
- Petar SKOK, 1971–1974: *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika* 1–4. Zagreb: Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti.
- Franciszek SŁAWSKI, 1952–1982: *Słownik etymologiczny języka polskiego* 1–5. Kraków.
- Słownik prasłowiański* 1–8 [SP], 1974–2001. Ur. F. Sławski. Wrocław etc.: Zakład Narodowy im. Ossolińskich.
- Marko SNOJ, 2016: *Slovenski etimološki slovar*. Ljubljana: Mladinska knjiga.
- Юлия Ю. СОЦКОВА, 2015: Исследования ботанической и миконимической лексики в отечественной литературе. *The Way of Science* 3/13, 99–101.
- Зоя Б. УЛЬАНОВНА, 1989: *Лексико-семантическая и словообразовательная характеристика наименований грибов в русском языке*. Автореф. днс. канд. филол. наук., Киев.
- Макс ФАСМЕР, 1986–1987: *Этимологический словарь русского языка* I–IV. Москва.
- Goran FILIPI, 2008: *Istroruminjske etimologije* 3. Pula: Znanstvena udruga Mediteran; Koper: Založba Annales.
- Ibrahim HADŽIĆ, 1995: Etimologija orštih naziva gljiva. *Bilten Mikološkog društva Srbije* 1, 8–9.
- Ибрахим ХАЦИЋ, 1995–1996: Новозабележена народна имена гљива. *Науч језик* XXX/1–5, 96–108.
- Ибрахим ХАЦИЋ, 2000: Смрчак је смрцкана гљива. *Језик данас* IV/11, 23–24.
- Andrzej CHLEWICKI, 2010: Zawilości etymologiczne i znaczeniowe nazw „huba” i „hubka”. *Wiadomości Botaniczne* 54/1–2, 35–39.
- Josef HOLUB, František KOPEČNÝ, 1952: *Etymologický slovník jazyka českého* I–II. Praha: Státní nakladatelství učebnic.
- Тетяна О. ЧЕРНИШ, 2003: Слов'янська лексика в історико-етимологічному висвітленні (гніздовий підхід). Київ. 121–129.
- Павел Я. ЧЕРНЫХ, 2007: *Историко-этимологический словарь современного русского языка* I–II. Москва.
- А. ЦЕРБАКОВА, 1973: О происхождения названия «грибы». *Наука и жизнь* 7, 97.
- Этимологический словарь славянских языков* 1–39 [ЭССЯ], 1974–2014. Москва: Издательство „Наука”.
- Этымалагічны слоўнік беларускай мовы* I–XIV [ЭСБМ], 1978–2017. Мінск.

Previous Achievements of Linguistic Slavic Studies in the Research of Mushroom Names

Mushrooms have names just like plants do. There are two kinds of names to refer to particular mushrooms: the scientific and common (folk, traditional) names. The scientific names are binominal, consisting of two parts, and are formed in Latin. The first part of the name is the genus, and the second is the species epithet. There is one scientific name for one mushroom species and, in some cases, several common names. In the Serbian language, the term *mikonimi* (from Greek *μύκης* 'fungi') is used for mushroom names. The term is also found in other Slavic languages: Croatian *mikonimi*, *nazivi gljiva*, Slovenian *gobja imena*, Bulgarian *имена на гъби*, Polish *mykonimi*, *nazwy grzybów*, *stowniectwo mikologiczne*, Czech, Slovak *jména, názvy hub*, Russian *миконимы, названия грибов, миконимическая лексика*, Ukrainian *міконазви, назви грибів, мікологічні назви*, Belarusian *назвы грыбоў, мікалагічна лексіка*. In Slavic linguistics, about 160 scientific papers, monographs, and doctoral dissertations have been recorded in electronic repositories and bibliographies, in which mycological vocabulary in Slavic languages is studied. An overview of previous linguistic research on mushroom names in Slavic languages is given in the first part of this paper. The second part is devoted to Serbian words for fungi in comparison with other names in Slavic languages. Based on the available dialectological sources, lexicographic and etymological data, the general names for fungi in Serbian vernaculars are considered: *gljiva*, *pećurka*, *guba*, and *babuška*. Furthermore, the author presents various explanations and interpretations of the etymology of these general names.

